

Algúnhas propostas didácticas ao redor de CORTEGAL

Cándido Paniagua Pousa (IES Castelao)

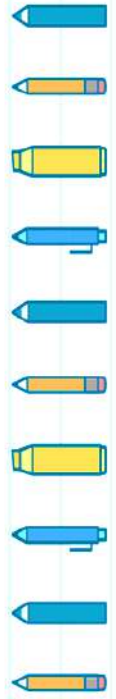
Reyes Rodríguez Rodríguez (ILG - USC)

V XORNADAS DE LINGUA E LITERATURA GALEGAS NO ENSINO

Índice

1. Proposta didáctica con textos ABAU
 2. Propostas doutras actividades con Cortegal
 3. Propostas de avaliación
 4. Bibliografía
 5. Debate
-

Proposta Didáctica

- **Contexto educativo**

- **Alumnado ESO / Bacharelato**

- **Competencia discursiva**

- Escrita - Deficiente

- **Causas:**

- Falta de lectura

- Pouca práctica

- Desconexión entre alumnado – profesorado

- Novos modelo de comunicación

Proposta Didáctica

- **Obxectivos:**

- Fomento das habilidades comunicativas
- Práctica das destrezas (ler/escribir)
- Traballo das competencias
- Lectura de textos creados por iguais
- Uso de traballos académicos nas aulas

Proposta Didáctica

- **Obxectivos do proxecto Cortegal:**

- **Crear unha base de datos con textos de xente nova**
- **Traballar as habilidades comunicativas**
- **Fornecer material ao profesorado**
- **Construír un espazo colaborador**

Exame ABAU Lingua galega e literatura 2017

Xuño 2017, Opción A

Nos últimos anos a gastronomía e a cociña acadaron moita popularidade. Redacta un texto expoñendo a túa opinión sobre este fenómeno: as súas causas, o que ten de moda pasaxeira ou de cambio cultural máis duradeiro...

FASE PREVIA

Abordamos o texto

Proposta Didáctica: actividades previas

O gastrónomo

Reparamos no título do texto:

- Que información nos achega?
- Que clases de palabras emprega a persoa autora?
- E tipo de construción?
- Cal pensas que pode ser o tema do texto?

O gastrónomo

O gastrónomo estaba francamente anoxado. Pediu a conta para marchar canto antes. Co enfado, comezaba a revolvérselle o estómago. Naquel restaurante eran uns simples traficantes de comida e iso el non o soportaba. El, Cordón de Ouro da Gastronomía Hispánica. Pedira un dos pratos máis delicados, lacón con grelos e nata feitos na súa propia xelatina, recheos con pasas gratinadas e servidos con culi de perdiz aromatizado de lombarda e castañas do Courel, e estaba francamente mal preparado. Pareceulle especialmente reprobable o exceso de cocción nas patacas, pero tamén lle desagradou o desproporcionado das gornicións. E, por se fose pouco, discutíranllo. A el, que era Pano de Ouro da Escola de Hostalaría de Bordeaux. Así que pagou e saíu do local. O enfado alteráralle o sangue e sentía incómoda a dixestión. Por veces odiaba a súa profesión. Meteuse no coche para afastarse de alí canto antes. Pero polo camiño foise sentindo peor. O enfado provocáballe náuseas. Cada vez que se lembraba do intolerable exceso de cocción das patacas sentía a molestia da comida a fedellarlle no ventre. Coa rabia, estaba empezando a descompoñerse. De súpeto, non puido aguantar máis. Quixo parar o coche para saír, pero non lle deu tempo. Cando se deu conta xa o vomitara todo sobre o volante. Poucas cousas hai máis duras que a vida dun gastrónomo.

Fran Alonso, en Dorna 27 (2001)

FASE GUIADA

Debullamos o texto

Proposta Didáctica: actividades guiadas

1. Tras realizar unha **lectura profunda** do texto:

- Consideras que o título é un bo indicador do tema?
- Coinciden as túas ideas previas coas do texto?
- Rodea o vocabulario que descoñezas e obtén o significado polo contexto. De non o conseguires, consulta o dicionario da RAG.
- É acorde o léxico empregado ao nivel exixido?
- Subliña as ideas principais do texto.
- Xerarquiza nun esquema as ideas do texto.
- Realiza un resumo do texto.
- Como está distribuída a información? Cantos parágrafos ten? E liñas?
- Usa a puntuación de xeito correcto?

Proposta Didáctica: o comentario crítico

1. Previamente, fai un esquema das partes que vai ter o teu comentario. É importante que dividas en parágrafos as ideas. (Introdución / Tese / Argumentario / Conclusión).
2. Para o teu comentario emprega un argumento...
 - de autoridade
 - de experiencia
 - de causa – efecto
 - de exemplificación

Texto 1 (CORT_0117)

A gastronomía e a cociña supoñen a día de hoxe un dos sectores máis importantes, sendo tamén unha das **principais** demandas dos turistas.

O aumento da súa popularidade ten diversas raíces. Unha delas pode ser a falta de tempo, pois enormes cantidades de xente ven necesario comer fóra da casa posto que os seus traballos lles impiden chegar a casa e dispoñer do tempo necesario para poñerse a preparar algo para xantar.

Por outro lado o sector gastronómico é das cousas que máis chama aos turistas. Un exemplo claro é a planificación da nosa viaxe, se queremos ir a Italia non vamos a ver só o Coliseo, tamén queremos gozar o sabor da pasta, pizzas, e xeados que alí se elaboran. Gran cantidade de xente ven ás nosas terras para coñecer o marisco galego ou o lacón con grelos.

O seu éxito non asemella ser algo pasaxeiro posto que como nos amosan os medios de comunicación, a gastronomía encóntrase nunha situación de contínua elaboración.

Polo tanto parece ser que este sector estase consolidando como un dos máis imprescindibles.

Na sociedade na que nos atopamos é imposible saír a rúa un domingo e **non** atoparse con restaurantes cheos, en ausencia de lugares onde comer tranquilo coa túa familia. Non só aqueles de comida rápida, que están a desbordar case sempre, incluso os que triplican **prezos** impensables fai un par de anos.

En conclusión, a cociña e gastronomía parece algo que terá éxito por moito tempo.

Texto 2 (CORT_0200)

[...] No mundo hai mil e unha culturas diferentes, cada rexión ten unha cultura distinta á da rexión do lado e, por esta regra de tres, cada cultura é un mundo diferente.

Se hai algo que é común para todas as culturas é o feito de sentar toda a familia ou a comunidade nunha mesa e xantar xuntos.

[...] É moi simple,: a comida une, e é verdade. O importante non é estar todos contentos ou falando sen ningunha rifa, se non estar xuntos.

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de [...] ter fama, non lle pasará como o da fotografía, que caeu pola utilización dos móbiles con cámara integrada; xa que aunque inventen novas formas de comida ou uns tipos de locais de neocociña, a todos gustaríanos ir a un sitio de cociña tradicional; e dicir da cociña da veyá cultura.

A neocociña, é un dos sectores ou tipos de empresa que mais estase a ver nos últimos [...] dez anos, aunque estes servizos, non [...] trabañan tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o tema do sabor, están mezclando xa case por inxeñería xenética sabores de distintos alimentos e mezclanadoos.

Este tipo de nova cociña sexa ou non sexa temporal, temolo que disfrutar como o facemos ea coa cociña tradicional, é dicir: xuntos.

Proposta Didáctica: corriximos o texto

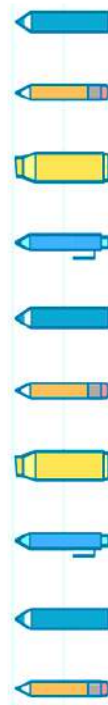
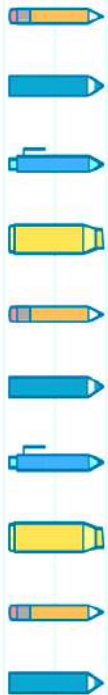
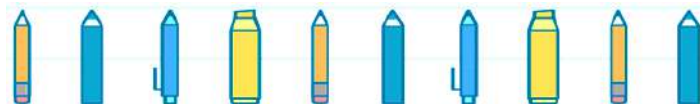
- Intercambia coa túa parella os textos.
- Le o comentario e corrixe os erros.
- Realiza propostas de mellora.
 - Ortografía
 - Gramática
 - Puntuación
 - Redacción (puntuación, marcadores discursivos, conectores...)

Traballamos con Cortegal

<http://ilg.usc.gal/cortegal/>

- Corpus de 1000 textos que amosan a destreza da expresión escrita ao final da **secundaria Bacharelato**
- Proposta de actividades complementarias

Proposta de actividades para realizar coa aplicación **Cortegal**

1. Compara/contrasta: o papel do estudante

▶ Transcripción completa > ▶ Versión final estudiante

Opciones de visualización

Texto: **Transcripción completa** **Versión final estudiante** **Estándar ortográfico** **Estándar morfológico** **Estándar léxico**
Estándar gramatical **Estándar semántico** **Estándar discursivo**

Mostrar: **Cores** **Aliñación** **<pb>** **<lb>**

- Como **construíu** o texto o estudante: que riscou, que engadiu, que substituíu, que corrixiu... comentar o proceso de elaboración do texto
- ▶ **Aliñación**: estrutura = formación das liñas e dos parágrafos
- **Reflexionar**: ser conscientes da necesidade de ser rigoroso á hora de sinalar as indicacións (onde debe situarse o lector...)

➤ Exemplos con este tipo de comparación:

Lenda: Lectura difícil • ~~Texto riscado~~ • Texto engadido

- *Dubidan ao comezo da redacción

~~Na sociedade na que vivimos é evidente que somos unha~~

É evidente que a sociedade na que vivimos é consumista, ~~compr~~ mercamos máis do que precisamos e malgastamos os produtos tirándoos cando xa están pasados de moda, aínda que ~~sigan funcionando~~ funcionen perfectamente.

~~O consumismo estase convertendo as nas nosas vidas que cada vez os nos perxudica máis. Isto débese a que cada vez vez aumenta cada vez mercamos mais cousas innecesarias Cada vez no noso modelo de vida, ac consumimos máis produtos e compramos menos facendo que cada vez sexa máis difícil manter un bo ritmo de produtividade que produza b aporte beneficios ós fabricantes dos produtos. Est Isto débese a que cada vez hai máis formas de reducirlle o peso: precio ós produtos xa sea cos ~~produe~~ produtos de marca branca ou coas compras por internet.~~

-
- Introducción de conectores a posteriori

- Corrección de signos de puntuación, introducción de maiúsculas...

(pementos de pPadrón, castañas do eCourel, feixó[...]ns de lLourenzá...).

- Substitucións do tipo: *ex/stranx/seiro*, *pas/✕ax/seira*

esta tendencia é unha moda pa✕sasxeira.

- Riscado de palabras ou comezos de parágrafos (véx. CORT_0001-Transcripción completa: risca o comezo dun novo parágrafo e retoma o anterior)

A gastronomía está moi presente na actualidade considerándose de moit importante a comida "bonita" e de calidade. Por unha parte produciuse un gran cambio cultural no caso de Galicia, pois as comidas típicas como chourizo e grelos están perdendo popularidade nas novas xeracións a cambio de comidas internacionais. Os medios comunicativos provocaron que as persoas se interesasen por este ámbito, creando programas como Master chef, que teñen gran audiencia. Internet achegounos tamén un sinfín de recetas moi atractivas. Deste modo a variedade que ofrece a época das novas tecnoloxías fixo que a cociña se "modernizase" e se [...] internacionalizase. Isto en ocasións pode ir ligado a modas pasaxeiras como a creación de comida colorida e adornada. [...] Porén, algúns programas televisivos como non se apartan da tradición e simplemente incitan e dan máis popularidade a cociñar (é o caso de Carlos Sovera). As redes sociais xogaron tamén un importante papel, [...] o afán

~~Por outra parte, a evolución de social ao longo dos últimos anos deu lugar~~

pola comida sana disparouse coa moda dos modos de vida saudables que ensinan ~~o~~as "influencers". Isto repercute moito na forma de comer dos máis xoves. Os pais e nais que non estén tan familiarizados coas tecnoloxías tamén poden ver a mesma información en revistas. Nos colexios tamén se preocupan polo tema, indicando ás veces a merenda que os seus fillos deben levar.

- Riscado de parágrafos enteiros (véx. CORT_0372)

Considero por tanto que [...] ~~estæ pulo que alcanzou a gastronomía e o~~ [...] propio do acadado por calqueira outra moda que ten o seu momento de éxito e que pouco a pouco vai ir a menos.

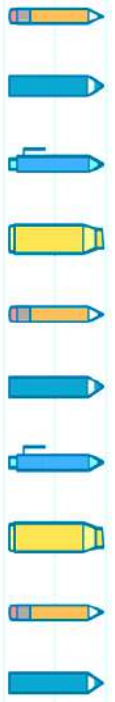
[...]

[...]

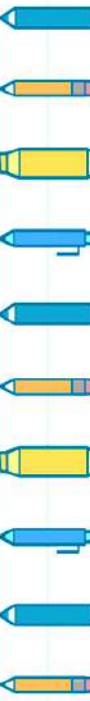
~~Non obstante, aínda que considero que é unha moda, todo a hai que dicir que, [...] con todo non quita que os cocineiros, a xente que está detrás dos pratos sexa xente traballadora, que ame o seu traballo e que queren ofrecer ao comensal unha obra de arte feito comida, pero sencillamente, a comida é o que é e a e a~~

[...]

Non obstante, aínda que considero que é unha moda, hai que ~~des~~ resaltar o traballo dos cocineiros, de esa xente que se atopa detrás dos pratos que queren facer disfrutar ao comensal ~~dun~~ obra de arte culinaria. Pero sendo sincera, a comida está para alimentar e nutrir, e non creo que unha moda na que se [...] ~~emplea~~ catro patacas e hovo e ~~recib~~ que [...] recibe o nome de "reconstrución de tortilla" vaia cara adiante

En xeral, a través destas opcións de visualización, pódese comprobar cales son algunhas das dúbidas que se lle presentan ao alumnado á hora de poñerse a redactar un texto argumentativo.

2. Compara/contrasta: o proceso completo (2 capas + polarizadas)

↳ Versión final estudante

>

↳ Estándar discursivo

[...] No mundo hai mil e unha culturas diferentes, cada rexión ten unha cultura distinta á da rexión do lado e, por esta regra de tres, cada cultura é un mundo diferente.

Se hai algo que é común para todas as culturas é o feito de sentar toda a familia ou a comunidade nunha mesa e xantar xuntos.

[...] É moi simple,: a comida une, e é verdade. O importante non é estar todos contentos ou falando sen ningunha rifa, se non estar xuntos.

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de [...] ter fama, non lle pasará como o da fotografía, que caeu pola

utilización dos móbiles con cámara integrada; xa que aunque inventen novas formas de comida ou uns tipos de locais de neocociña, a todos gustaríanos ir a un sitio de cociña tradicional; e dicir da cociña da veyá cultura.

A neocociña, é un dos sectores ou tipos de empresa que mais estase a ver nos últimos [...] dez anos, aunque estes servizos, non [...] traballan tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o tema do sabor, estan mezclando xa case por inxeñería xenética sabores de distintos alimentos e mezclandoos.

Este tipo de nova cociña sexa ou non sexa temporal, temolo que disfrutar como o facemos ea coa cociña tradicional, é dicir: xuntos.

[...] No mundo hai mil e unha culturas diferentes, cada rexión ten unha cultura distinta á da rexión do lado e, por esta regra de tres, cada cultura é un mundo diferente.

Se hai algo que é común para todas as culturas é o feito de sentar toda a familia ou a comunidade nunha mesa e xantar xuntos.

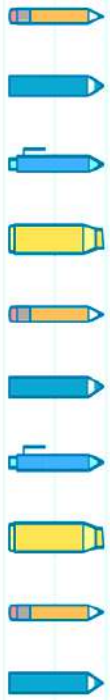
[...] É moi simple: a comida une, e é verdade. O importante non é estar todos contentos ou falando sen ningunha rifa, senón estar xuntos.

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de [...] ter fama; non lle pasará como ao da fotografía, que caeu pola

utilización dos móbiles con cámara integrada, xa que, aínda que inventen novas formas de comida ou tipos de locais de neocociña, a todos nos gustaría ir a un sitio de cociña tradicional, é dicir, da cociña da vella cultura.

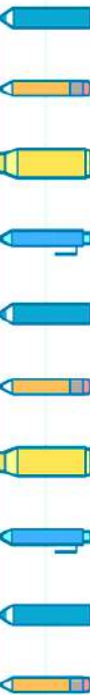
A neocociña é un dos sectores ou tipos de empresa que máis se está a ver nos últimos [...] dez anos, aínda que estes servizos non [...] traballan tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o tema do sabor; están mesturando xa case por enxeñería xenética sabores de distintos alimentos .

Este tipo de nova cociña, sexa ou non sexa temporal, témolo que gozar como o facemos ea coa cociña tradicional, é dicir: xuntos.

- O alumnado pode reflexionar sobre as correccións feitas e tratar de explicalas
- Como están etiquetadas por cores > traballar a área de corrección á que pertence (nivel ortográfico, discursivo, léxico...) e a súa clasificación
- “Rol do profesor/a”: detectar as desviacións e comprobar se a súa proposta de corrección coincide coa de Cortegal
- Xogo/reto: deixarlles ver durante uns segundos a versión corrixida e despois poñerlles a versión final do estudante

*Seleccionar os textos +/- complexos segundo o nivel ao que vaia dirixido

3. Por capas

Opciones de visualización

Texto:

Transcripción completa

Versión final estudiante

Estándar ortográfico

Estándar morfológico

Estándar léxico

Estándar gramatical

Estándar semántico

Estándar discursivo

ortográfico > morfológico > léxico > gramatical > semántico > discursivo

- Traballar unicamente **un nivel** de correccións (unha única cor)

[...] No mundo hai mil e unha culturas diferentes, cada rexión ten unha cultura distinta á da rexión do lado e, por esta regra de tres, cada cultura é un mundo diferente.

Se hai algo que é común para todas as culturas é o feito de sentar toda a familia ou a comunidade nunha mesa e xantar xuntos.

[...] É moi simple, a comida une, e é verdade. O importante non é estar todos contentos ou falando sen ningunha rifa, senón estar xuntos.

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de [...] ter fama, non lle pasará como o da fotografía, que caeu pola utilización dos móbiles con cámara integrada; xa que aunque inventen novas formas de comida ou uns tipos de locais de neocociña, a todos gustaríanos ir a un sitio de cociña tradicional; é dicir da cociña da vella cultura.

A neocociña, é un dos sectores ou tipos de empresa que máis estase a ver nos últimos [...] dez anos, aunque estes servizos, non [...] traballan tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o tema do sabor, están mezclando xa case por inxeñería xenética sabores de distintos alimentos e mezclándoos.

Este tipo de nova cociña sexa ou non sexa temporal, témolo que disfrutar como o facemos ca coa cociña tradicional, é dicir: xuntos.

(CORT_0200, cor lila) Cores

● Comparar: Versión do estudante

> Estándar ortográfico (cor lila)

[...] No mundo hai mil e unha culturas diferentes, cada rexión ten unha cultura distinta á da rexión do lado **e, por esta regra de tres**, cada cultura é un mundo diferente.

Se hai algo que é común para todas as culturas é o feito de sentar toda a familia **ou a** comunidade nunha mesa e xantar xuntos.

[...] É moi simple,: a comida une, e é verdade. O importante non é estar todos contentos ou falando sen ningunha rifa, se non estar xuntos.

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de [...] ter fama, **non lle pasará como o da fotografía, que caeu pola**

utilización dos móbiles con cámara integrada; xa que aunque inventen novas formas de comida ou uns tipos de locais de neocociña, a todos gustaríanos ir a un sitio de cociña tradicional; e dicir da cociña da veyá cultura.

A neocociña, é un dos sectores ou tipos de empresa que mais estase a ver nos últimos [...] dez anos, aunque estes servizos, non [...] traballan tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o tema do sabor, estan mezclando xa case por inxeñería xenética sabores de distintos alimentos e mezclandoos.

Este tipo de nova cociña sexa ou non sexa temporal, temolo que disfrutar como o facemos **ea coa** cociña tradicional, é dicir: xuntos.

[...] No mundo hai mil e unha culturas diferentes, cada rexión ten unha cultura distinta á da rexión do lado **e, por esta regra de tres**, cada cultura é un mundo diferente.

Se hai algo que é común para todas as culturas é o feito de sentar toda a familia **ou a** comunidade nunha mesa e xantar xuntos.

[...] É moi simple,: a comida une, e é verdade. O importante non é estar todos contentos ou falando sen ningunha rifa, **senón** estar xuntos.

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de [...] ter fama, **non lle pasará como o da fotografía, que caeu pola**

utilización dos **móbiles** con cámara integrada; xa que aunque inventen novas formas de comida ou uns tipos de locais de neocociña, a todos gustaríanos ir a un sitio de cociña tradicional; **é** dicir da cociña da **vella** cultura.

A neocociña, é un dos sectores ou tipos de empresa que **máis** estase a ver nos últimos [...] dez anos, aunque estes servizos, non [...] **traballan** tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o tema do sabor, **están** mezclando xa case por inxeñería xenética sabores de distintos alimentos e **mezclandoos**.

Este tipo de nova cociña sexa ou non sexa temporal, **témolo** que disfrutar como o facemos **ea coa** cociña tradicional, é dicir: xuntos.

● Posibilidades

a) Imprimir desde “Versión estudiante” > sen correccións

[...] No mundo hai mil e unha culturas diferentes, cada rexión ten unha cultura distinta á da rexión do lado e, por esta regra de tres, cada cultura é un mundo diferente.

Se hai algo que é común para todas as culturas é o feito de sentar toda a familia ou a comunidade nunha mesa e xantar xuntos.

[...] É moi simple,; a comida une, e é verdade. O importante non é estar todos contentos ou falando sen ningunha rifa, se non estar xuntos.

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de [...] ter fama, non lle pasará como o da fotografía, que caeu pola

utilización dos móbiles con cámara integrada; xa que aunque inventen novas formas de comida ou uns tipos de locais de neocociña, a todos gustaríanos ir a un sitio de cociña tradicional; e dicir da cociña da veyá cultura.

A neocociña, é un dos sectores ou tipos de empresa que mais estase a ver nos últimos [...] dez anos, aunque estes servizos, non [...] trabañan tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o tema do sabor, están mezclando xa case por inxeñería xenética sabores de distintos alimentos e mezclandoos.

Este tipo de nova cociña sexa ou non sexa temporal, temolo que disfrutar como o facemos ea coa cociña tradicional, é dicir: xuntos.

(CORT_0200)

• Posibilidades

b) Aplicación > Poden ver a proposta de corrección directamente

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de [...] ter fama, **non lle pasará como o da fotografía, que caeu pola**

utilización dos **móviles** con cámara integrada; xa que aunque inventen novas formas de comida ou uns tipos de neocociña, a todos gustaríanos ir a un sitio de comida é dicir da cociña da **vella** cultura.

A neocociña, é un dos sectores ou tipos de empresa a ver nos últimos [...] dez anos, aunque estes servizos tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o sabor, **están** mezclando xa case por inxeñería xeral sabores de distintos alimentos e **mezclándoos**.

Este tipo de nova cociña sexa ou non sexa temporal como o facemos **na** coa cociña tradicional, é dicir: x

móviles	
Estándar ortográfico	móviles
Lema estándar	móvil
Clase de palabra (estándar)	Nome (NCMP000) Common; masculine; plural
Tipo de desviación do estándar	O_ac_om,O_cons_su
Fonte da forma non estándar	O_sp

- Posibilidades

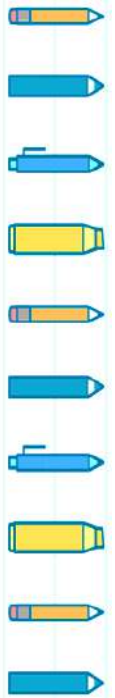
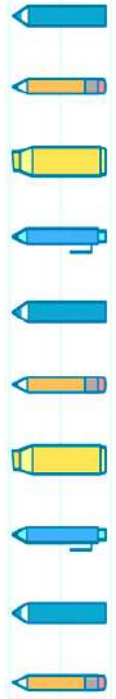
c) Modo visualización “Tipo de desviación do estándar”

A cociña é un dos sectores que nunca deixará de ter fama, non lle pasará como o da fotografía, que caeu pola utilización dos móbiles con cámara integrada; xa que, aunque inventen novas formas de comida ou uns tipos de locais de neocociña, a todos gustaríanos ir a un sitio de cociña tradicional; é dicir, da cociña da vella cultura. A neocociña, é un dos sectores ou tipos de empresa que máis estase a ver nos últimos dez anos, aunque estes servizos, non traballan tanto o tema da fame (como a cociña tradicional) como o tema do sabor.

4. Traballar as categorías gramaticais: Clase de palabra (estándar)

[...]	No Preposición+Determinante	mundo Nome	hai Verbo	mil Numeral	e Conxunción	unha Determinante	culturas Nome	diferentes Adxectivo	,	cada Determinante	rexión Nome	Puntuación	Puntuación		
Puntuación	Puntuación	ten Verbo	unha Determinante	cultura Nome	distinta Adxectivo	Puntuación	á Preposición+Determinante	da Preposición+Determinante	rexión Nome	do Preposición+Determinante	lado Nome				
e Conxunción	,	por Preposición	esta Determinante	regra Nome	de Preposición	tres Numeral	,	Puntuación	cada Determinante	Puntuación	cultura Nome	é Verbo	un Determinante	mundo Nome	
diferente Adxectivo	.														
Se Conxunción	hai Verbo	algo Pronome	que Pronome	é Verbo	común Adxectivo	para Preposición	todas Determinante	as Determinante	culturas Nome	é Verbo	o Determinante	feito Nome	de Preposición	sentar Verbo	toda Determinante
a Determinante	familia Nome	Puntuación	Puntuación	Puntuación	ou Conxunción	a Determinante	comunidade Nome	nunha Preposición+Determinante	mesa Nome	e Conxunción	xantar Verbo	xuntos Adxectivo			
.	Puntuación														

(CORT_0200)

-
- Podemos darlles o texto sen a información das categorías > que as identifiquen > autocorrección
 - Pedímoslles que activen a información dos lemas (actividade de repaso)
 - Xogo: *Cantos adxectivos atopastes no texto? Cantas contraccións?* > Comprobar
 - Xogo con papeis: Quen é quen?
 - Un grupo visualiza modo “Versión do estudante”
 - Outro grupo activa “Clase de palabra (estándar)”
-

- Podemos darlles o texto sen a información das categorías > que as identifiquen > autocorrección
- Pedímoslles que activen a información dos lemas (actividade de repaso)
- Xogo: *Cantos adxectivos atopastes no texto? Cantas contraccións?* > Comprobar
- Xogo con papeis: Quen é quen?
 - Un grupo visualiza modo “Versión do estudante”
 - Outro grupo activa “Clase de palabra (estándar)”

Substantivo	52385
Determinante	46098
Verbo	40943
Preposición	35315
Signo de puntuación	25004
Conxunción	19408
Adverbio	16398
Pronome	16287
Adxectivo	15848
Expresións complexas	598
Numeral	310
Interxección	10
Total	268.604

5. Traballar os lemas: ➤ Lema estándar

[...] No mundo hai mil e unha culturas diferentes, cada rexión -- -- -- -- ten unha cultura distinta -- á da rexión do
en+o mundo haber mil e un cultura diferente, cada rexión ter un cultura distinto a+o de+o rexión de+o

lado e, por esta regra de tres, -- cada -- cultura é un mundo diferente.
lado e, por este regra de tres, cada cultura ser un mundo diferente.

Se hai algo que é común para todas as culturas é o feito de sentar toda a familia -- -- -- ou a comunidade nunha
se haber algo que ser común para todo o cultura ser o feito de sentar todo o familia ou o comunidade en+un

mesa e xantar xuntos.
mesa e xantar xunto.

[...] É moi simple, : a comida une, e é verdade. O importante non é estar todos contentos ou falando sen ningunha
ser moi simple : o comida unir, e ser verdade. o importante non ser estar todo contento ou falar sen ningún

rifa, senón estar xuntos.
rifa, senón estar xunto.

➤ Buscas no dicionario

(CORT_0200)

6. Busca de documentos:

- Filtros: “Texto con moitos parágrafos + un enunciado por parágrafo”

INICIO O CORPUS AXUDA TEXTOS **BUSCAR** DOCUMENTOS PUBLICACIÓNS EQUIPO CONTACTO LOGIN

Buscas no corpus

Consulta
CQL:

Buscar

xerador de consultas

| visualizar | opcións

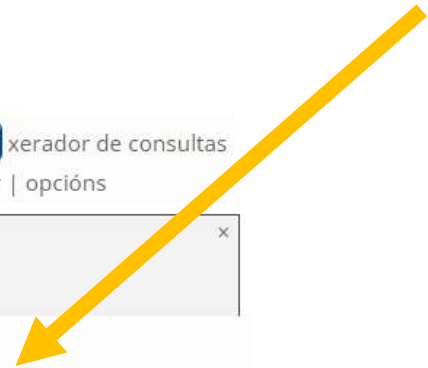
Xerador de consultas

Busca de texto

Versión final estudante	igual a	<input type="text"/>
Estándar ortográfico	igual a	<input type="text"/>
Estándar morfolóxico	igual a	<input type="text"/>
Estándar léxico	igual a	<input type="text"/>
Estándar gramatical	igual a	<input type="text"/>
Estándar semántico	igual a	<input type="text"/>
Estándar discursivo	igual a	<input type="text"/>

Busca de documentos

Título	<input type="text"/>
Tema	[Seleccionar]
Convocatoria de exame	[Seleccionar]
Comisión Delegada	[Seleccionar]
Número de palabras	<input type="text"/> - <input type="text"/>
Número de lemas	<input type="text"/> - <input type="text"/>
Densidade léxica	<input type="text"/> - <input type="text"/>
Número de enunciados	<input type="text"/> - <input type="text"/>

6. Busca de documentos

- Filtros: “Texto con moitos parágrafos + un enunciado por parágrafo”

Número de parágrafos	<input type="text" value="9"/>	-	<input type="text" value="15"/>
Enunciados por parágrafo	<input type="text" value="1"/>	-	<input type="text" value="1"/>

*Información:

[INICIO](#)

[O CORPUS](#)

[AXUDA](#)

[TEXTOS](#)

[BUSCAR](#)

[DOCUMENTOS](#)

[PUBLICACIÓNS](#)

[EQUIPO](#)

[CONTACTO](#)

[LOGIN](#)

-“Texto con moitos parágrafos + un enunciado por parágrafo”

A cociña nos últimos anos acadou un estatus social moi alto.

Cada vez hai máis restaurantes de cociña, en especial moderna.

Esta última está moi de moda, os pratos innovadores chaman moito a atención aos comensais e cada vez son máis os que deciden adicarse a este oficio.

Dos traballos, este é un dos máis sacrificantes para min, son moitas horas preparando comida, atendendo a xente, en ocasións moi maleducada... Porén, cada vez máis persoas deciden adicarse a isto.

Na televisión pódense ver programas de cociña, tanto para nenos coma para adultos, un exemplo é "Master Chef".

A cociña é algo que che ten que gustar e tes que disfrutar dela para triunfar.

Xunto á programación televisiva, cada vez hai máis centros para poder estudar gastronomía de xeito profesional.

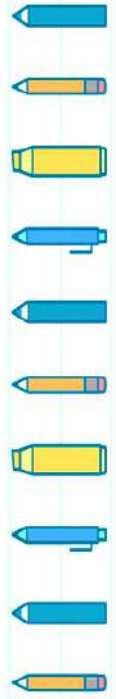
Esta popularidade acadada seguramente sexa unha moda pasaxeira, que co paso dos anos se irá extinguindo. Acadou tanta expectación debido a que á xente lle chamaba a atención e viuse que funcionaba ese negocio.

Aínda que os pratos innovadores son os máis chamativos, sempre voltaremos á gastronomía do noso lugar, neste caso a galega. Nós gozamos dunha gastronomía incríbel, á cal ningún prato innovador se pode antepor.

(CORT_0588)

7. Traballar a estrutura do texto > Aliñación

- En cantos parágrafos se distribúe a información?
 - Cantas liñas ten cada parágrafo?
 - Cada parágrafo corresponde cunha idea/parte distinta?
 - Emprega a puntuación para marcar a separación?
 - Existen marcadores discursivos que introduzan cada novo tema?
 - É axeitada a adecuación ao tema?
 - Existe coherencia interna?
 - A progresión temática é lineal?
 - Que tipo de estrutura interna amosa?
 - Como se constrúe a cohesión? Que tipos de recursos emprega? (Deícticos, sinónimos, substitución...?)
-

8. Busca de texto

Buscas no corpus

Consulta
CQL: **Buscar** xerador de consultas
| visualizar | opcións

Xerador de consultas ×

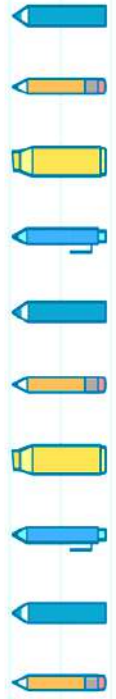
Busca de texto		Busca de documentos	
Versión final estudante	igual a <input type="text"/>	Título	<input type="text"/>
Estándar ortográfico	igual a <input type="text"/>	Tema	[Seleccionar] <input type="text"/>
Estándar morfolóxico	igual a <input type="text"/>	Convocatoria de exame	[Seleccionar] <input type="text"/>
Estándar léxico	igual a <input type="text"/>	Comisión Delegada	[Seleccionar] <input type="text"/>
Estándar gramatical	igual a <input type="text"/>	Número de palabras	<input type="text"/> - <input type="text"/>
Estándar semántico	igual a <input type="text"/>	Número de lemas	<input type="text"/> - <input type="text"/>
Estándar discursivo	igual a <input type="text"/>	Densidade léxica	<input type="text"/> - <input type="text"/>
		Número de enunciados	<input type="text"/> - <input type="text"/>

8. Busca de texto

Exemplos:

- Buscas por “Versión final do estudante”
- Buscas por etiqueta en “Tipo de desviación do estándar”
- Buscas por “Fonte da forma non estándar”
- Buscas por “Clase de palabra”
- Buscas por “Lema estándar”
- ...

Versión
final
estudiante

Estándar
ortográfico

Estándar
morfolóxico

Estándar
léxico

Estándar
gramatical

Estándar
semántico

Estándar
discursivo

Tipo de
desviación
do
estándar

Fonte da
forma non
estándar

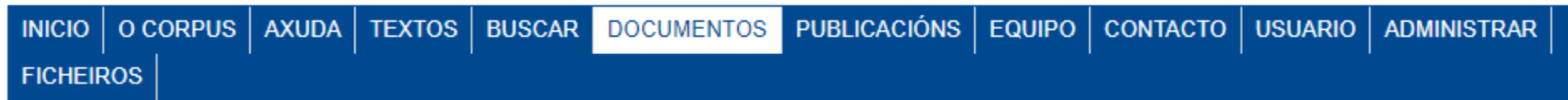
Clase de
palabra
(estándar)

Clase de
palabra
(orixinal)

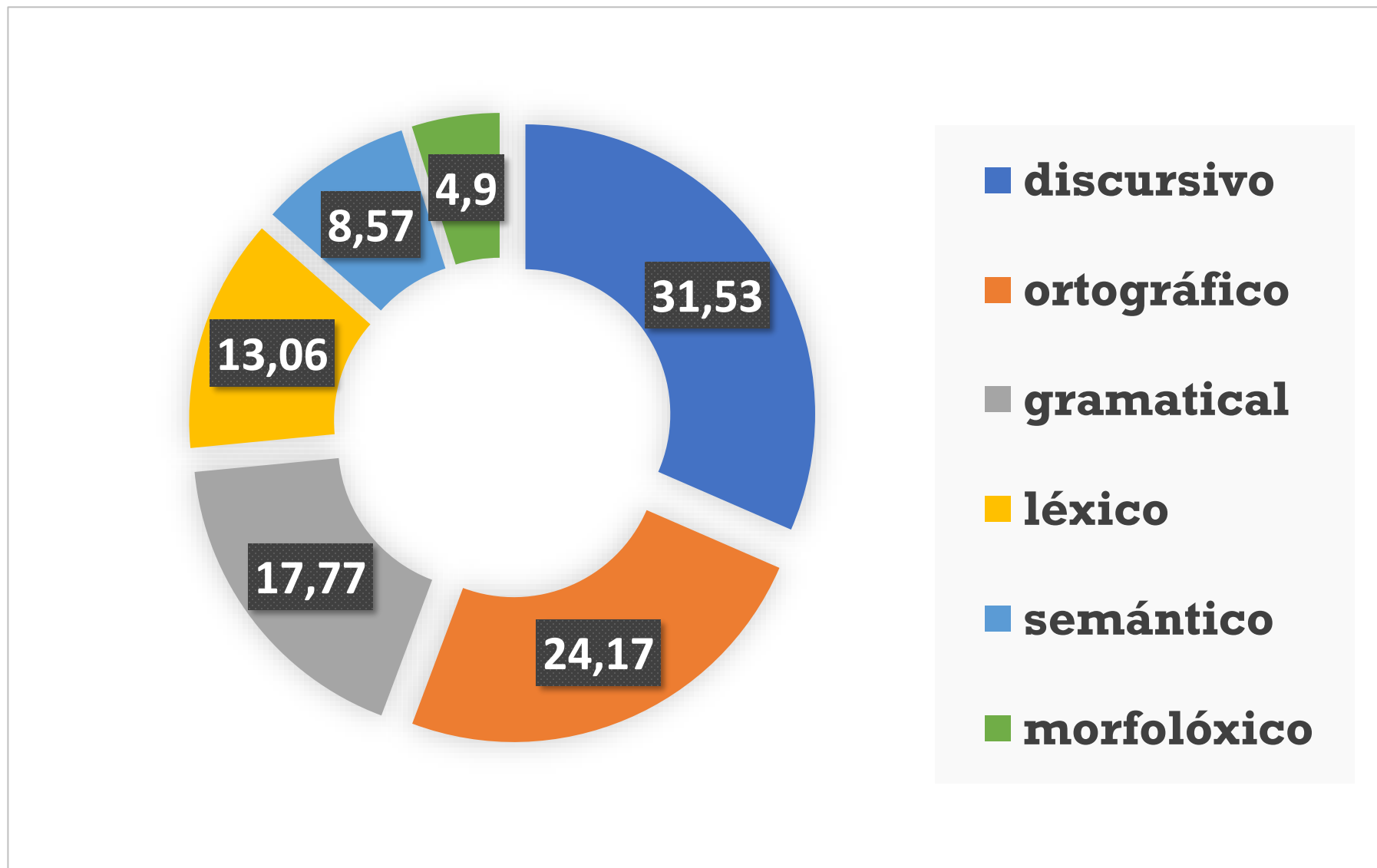

➤ Exemplos de buscas por “Tipo de desviación do estándar”

➤ Listaxe dos códigos e etiquetas do tipo de desviación do estándar en:

• **As formas non estándares máis frecuentes**

1°	Omisión dun signo de puntuación	3662	D_pm_om
2°	Selección dunha unidade léxica non estándar con diferenzas que van máis alá do xénero ou da acentuación	2887	L_w_su
3°	Omisión de acento gráfico	2362	O_ac_om
4°	Selección dunha unidade léxica inadecuada desde o punto de vista semántico ou combinatorio	1391	S_w_su
5°	Selección inadecuada dun signo de puntuación	1229	D_pm_su
6°	Adición dun signo de puntuación	919	D_pm_ad
7°	Selección de número non estándar	854	G_num_su
8°	Adición de consoante	798	O_cons_ad
9°	Adición de acento gráfico	672	O_ac_ad
10°	Selección dunha forma flexiva verbal non estándar	520	M_v_su

1) **D_pm_om** = Omisión de signo de puntuación necesario

Tipo de desviación do estándar

[Seleccionar] ▼

- Resultados: 3662 exemplos para practicar a puntuación. Aparece unha listaxe co lugar exacto en que se omitiu o signo de puntuación
- Estándar discursivo para ver a proposta de corrección
- Contexto para ir ao texto completo
- Descargar
- Seguinte 3662 resultados • ipm: 13334.94 • Amosando 0 - 100 • seguinte

2) **D_con_om** = Omisión dun conector necesario

contexto	ó turismo,	pois	cada vez máis xente viaxa
contexto	o paro aumentaría moitísimo.	Deste xeito	, todas as tendas de
contexto	roupa, como Zara	ou	Berskha, ou supermercados como
contexto	senón de que a globalización	e	a enorme variedade de produtos
contexto	cara á fama.	Por outra banda	, sempre se di que
contexto	>sacar o máximo partido	e	lograr moitos beneficios sempre pensando
contexto	culturais, [...] que son,	por exemplo	, o cambio nas
contexto	cociña hai que mencionar	ademais	a mellora no capital
contexto	traballar nun restaurante,	pero	hoxe en día hai moitas
contexto	teléfono antigo,	e	este é moi contaminante para
contexto	, as medicinas avanzan	e	a cociña tamén o fai
contexto	isto fai que discutan.	Ademais	, moitas veces os adolescentes
contexto	afastada do tradicional	e	rutinario que fomente a imaxinación
contexto	ano é abonda	e	, polo tanto,
contexto	atraer moitas persoas. ++	Neste sentido	, nos últimos anos
contexto	o seu prestixio. Por outra banda		, hai que ter en
contexto	mesmo produto, así como	tamén	é moi innovadora a presentación
contexto	consumir o máximo posible	e	para iso necesitamos ser moi
contexto	dende verduras, legumes	e	produtos cárnicos ata o famoso

3) **O_ac_om** = Omisión de acento gráfico

contexto	consentimento dos pais e	a	mala educación que provoca
contexto	, é certo que grazas	os	avances das novas
contexto	sexa ter que tiralo	o	día seguinte ou que
contexto	, é de acordo	a	autora, non é
contexto	e que certamente esten ligados	a	cultura (dende a
contexto	nós debemos erradicar. Ensinemos	os	nenos o verdadeiro significado
contexto	mal enfoque que lle damos	a	economía xa que
contexto	estas medidas podense levar	a	decisión do cambio
contexto	, aínda que vexamos que	as	vezes todo é moi
contexto	pero de maneira moi diferente	a	actual. Antes a
contexto	a consumición, tanto aplicado	as	persoas como os
contexto	aplicado as persoas como	os	animais. Por exemplo
contexto	Chevrolet, non se axustaría	a	realidade. O diñeiro
contexto	crise, pero	o	mesmo tempo, elas
contexto	. Antes asociábamos a cociña	as	nais e aos
contexto	intervir o estado, levaría	a	baixada dos prezos
contexto	era da información debido	a	xa citada globalización (
contexto	cando chegase	a	casa de traballar;

4) **M_gen_su** = Selección dun feminino, masculino ou neutro non estándar de substantivos, adxectivos ou palabras gramaticais

contexto	mercar en Galicia un produto	alemá	, por exemplo. Sen embargo
contexto	son xustos os salarios	de algúna	xente? O outro día
contexto	xeral é para celebrar	alguna	data, una ocasión especial
contexto	de vida boas	Algunas	persoas non lle importa o
contexto	de informarse acerca	de aquilo	que está a mercar e
contexto	debido a que só se interesan por	aquelo	que lles gusta e rexeitan
contexto	. A produción é todo	aquelo	que é fabricado, pero
contexto	unha sociedade insaciable que queremos	aquelo	que vemos, e que
contexto	acción de mercar todo	aquelo	que precisamos, senón
contexto	atraídos por todo	aquelo	que ten etiqueta e un
contexto	o vexamos. Se queremos	aquelo	, aquilo imos tratar de
contexto	. Se queremos aquilo,	aquelo	imos tratar de conseguir,
contexto	un incremento de todo	aquelo	que está relacionado coa
contexto	galego ata á lixeira coca	catalana	. Malia que a gran
contexto	permite producir bens de uso	cotiá	, tamén se invirte na
contexto	Pasou de ser un acto	cotidiá	empregado na casa a
contexto	e do tempo.	Eso	fixo que media España collera
contexto	con outro cociñeiro mellor.	Eso	si cambiando de emprego

5) **G_pron-pro_wp** = Colocación proclítica dun pronome que debería ir enclítico

contexto	metade da nosa vida	a	pasamos producindo, é dicir
contexto	comida, antes	a	vían como o feito de
contexto	clases produtoras son despreciadas;	as	tratamos como un medio para
contexto	consumir. Estas dúas accións	as	leva facendo o ser humano
contexto	pero á vez	as	necesita mercar, xa ca
contexto	persoal, e para elas	as	fai sentir mellor; e
contexto	sitios caros e o pai	lle	di que hai moitos máis
contexto	, a importancia que ten	lle	asegura unha longa estancia.
contexto	comprar, a xente	lle	gusta comprar moitas cousas.
contexto	, presentadores.... Pero	lle	ofrecemos aos nenos unha
contexto	céntimo de máis, e	lles	pagamos ás grandes multinacionais
contexto	espaldas, e a sociedade	lles	aplaudirá porque non teremos nada
contexto	ben. E	me	pregunto eu, como é
contexto	nai lle está impondo,	me	refiro a que si
contexto	é un cambio cultural e	me	parece fantastico xa que
contexto	cada quen. Para rematar,	me	gustaría engadir que outro medio
contexto	e os nenos futbolistas,	nós	amosa esa desigualdad que nós

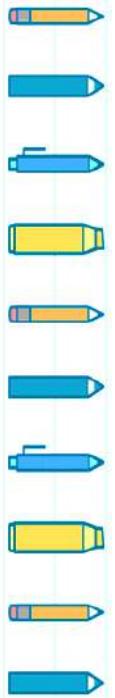
6) **L_w_su** = Selección dunha palabra non estándar por diferenzas que van máis alá da acentuación, do xénero ou do número

+ Fonte da forma non estándar **L_sp** (Palabra, expresión, trazo ou uso transferidos desde o español (sen adaptación))

Tipo de desviación do estándar	<input type="text" value="L_w_su"/>
Fonte da forma non estándar	<input type="text" value="L_sp"/>

6) **L_w_su** = Selección dunha palabra non estándar por diferenzas que van máis alá da acentuación, do xénero ou do número

contexto	grandes pilares que manteñen	a flote	o país. Pouco a
contexto	prezo mínimo. Internet	a interrompido	desta forma férrea no
contexto	é a gañanza de diñeiro	a toda costa	, fomentándose así que
contexto	receitas son valoradas e	añadidas	á nosa comida diaria
contexto	A esto tamén hai que	añadir	as grandes playas e o
contexto	a mellor. Fai cen	años	, o caldo galego era
contexto	degustar un bó plato	aún	a pesar do seu
contexto	de todo, e máis	aún	sobre arte, , literatura
contexto	os típicos pratos da	abuela	, dende o meu
contexto	selecta, como di meu	abuelo	feita con pinzas,
contexto	nenos, que son os	abuelos	e eso por unha
contexto	outra parte, a produción	acarrea	varias inconvintes como o custo
contexto	que pode	acarrear	porque o mundo non
contexto	fan esto, acaba por	acarrear	consecuencias. Entraríase nun
contexto	o que de algunha maneira	acarreou	baixar tamen a calidade
contexto	ano 2000, que	acarreou	sendas privatizacións para poder cumprir
contexto	sociedade de consumo,	acostumbrada	a unha infinidade de precios

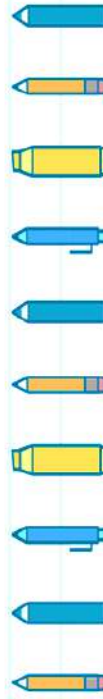
Ademais destas buscas por texto, pódese extraer información:

Tipo da desviación do estándar

Proposta de corrección

Lema

Categoría

Otras posibilidades de trabajo de aula con Cortegal

9. Traballos de aula: outras posibilidades de uso (ESO)

➤ **Buscas filtradas para traballar contidos máis concretos**

- Coa etiqueta L_w_su busca 5 castelanismos e dá a forma galega.
- Filtra os textos que teñan adverbios, elixe 10 e clasifícaos semanticamente.
- Busca a coma <, > e pon un exemplo en que estea ben empregada e outro en que o seu uso non sexa correcto.
- Establece que tipo de adxectivos se empregan máis: cualificativos ou relacionais?

DESCARGA OS RESULTADOS

Oralidade:

- En pares, extraede un texto e buscade dous argumentos a favor e dous en contra da opinión da persoa lectora.**
-

FASE FINAL

Avaliamos o texto

Proposta Didáctica: avaliación

Empregamos a rutina **COMPARA - CONTRASTA** para fixarnos en como mellorar os nosos textos. Prestamos atención ás cores e aos criterios de busca.

Que aspectos positivos destacarías do texto?

1.

2.

3.

4.

Contrasta con Cortegal...

• **ESTÁNDAR ORTOGRÁFICO**

1. Palabras sen acento que si deberían levalo. Exemplo:

• **ESTÁNDAR LÉXICO**

1. Desvío léxico: castelanismos. Exemplo:

• **ESTÁNDAR GRAMATICAL**

1. Colocación de pronomes. Casos de próclise. Exemplo:

• **ESTÁNDAR SEMÁNTICO**

1. Cambios de significado. Exemplo:

• **ESTÁNDAR DISCURSIVO**

1. Omisión de signos de puntuación. Exemplo:

2. Confusión no emprego de signos de puntuación. Exemplo:

3. Omisión de conectores. Exemplo:

Conclusións

Proposta de rúbrica

Gómez Gallego, Ana (2020) *Problemas discursivos nos textos escritos en galego por alumnado de segundo de bacharelato*. TFG. USC

<http://hdl.handle.net/10347/24087>

- ✓ **Cumprimento da tarefa**
- ✓ **Informatividade**
- ✓ **Intelixibilidade do texto**
- ✓ **Contradicións**
- ✓ **Corrección lingüística**
- ✓ **Selección do léxico**
- ✓ **Mecanismos de cohesión**
- ✓ **Estrutura**
- ✓ **Parágrafos**
- ✓ **Enunciados**

➤ **Avaliación do Texto CORT_0117. Coherencia – Cohesión – Adecuación**

	Cumpre (2)	Cumpre parcialmente (1)	Non cumpre (0)	
Cumprimento da tarefa solicitada	O texto ofrece a opinión do alumno sobre a popularidade da gastronomía e a cociña nos últimos anos	O texto aborda o tema parcialmente, introducindo elementos alleos ao solicitado.	O texto non aborda o tema ou só moi tanxencialmente.	
Informatividade Valoración intermedia se cumpre a, b ou a + b sempre que sexa algo puntual Valoración 0 sempre que cumpra a, b ou a + b	O texto contén informacións e razoamentos interesantes e ben fundamentados. Ademais prodúcese unha progresión na información a medida que avanza o texto	a) O texto contén algunhas ideas banais ou pouco convincentes, pero achega razoamentos interesantes. b) O texto presenta algunhas ideas redundantes	a) O texto contén algunhas ideas banais ou pouco convincentes, pero achega razoamentos interesantes. b) O texto presenta algunhas ideas redundantes	O parágrafo 5 corta a progresión textual. Introdúcese unha sentenza no medio de dous parágrafos que expoñen as mostras de que as novas formas de gastronomía e de cociña son un costume cultural consolidado
Intelixibilidade do texto	O texto achega a información necesaria para ser entendido na súa totalidade. As ideas que compoñen o texto enténdense perfectamente e percíbese a relación lóxica entre elas.	Ao lector fáltanlle certos elementos para entender algúns razoamentos e afirmacións, pero enténdese o sentido xeral do texto. Puntualmente, algunha idea resulta opaca ou confusa.	A falta de información dificulta a decodificación do texto. A presentación das ideas é deficiente e non chegan a comprenderse ou non chega a comprenderse a relación entre elas.	

➤ Avaliación do Texto 117. Mecanismos de cohesión

<p>Mecanismos de cohesión</p>	<p>Referencia, substitución, elipse, cohesión léxica (repetición de palabras ou raíces)</p> <p>5:0-1 problemas 2,5: 2-3 0: máis de 3?</p>	<p>O texto non presenta apenas erros nos mecanismos de cohesión empregados</p>	<p>O texto presenta algúns erros no que se refire aos mecanismos de referencia, substitución, elipse ou cohesión léxica.</p>	<p>O texto presenta numerosos erros no que se refire aos mecanismos de referencia, substitución, elipse ou cohesión léxica que mesmo poden dificultar a decodificación do texto</p>	<p>Referencia: <i>Un exemplo claro é a planificación da nosa viaxe, se queremos ir a Italia non vamos a ver só o Coliseo (...)</i> Non pode usar o número singular porque non se refire a unha viaxe concreta e definida.</p>
<p>Conectores</p> <p>Valoración intermedia se cumpre a, b ou a + b sempre que sexa algo puntual</p> <p>Valoración 0 sempre que cumpra a, b ou a + b</p>	<p>Os conectores que presenta o texto están ben utilizados e son suficientes para garantir a cohesión entre as partes do texto.</p>	<p>a) Algúns conectores empregados non se corresponden coa relación retórica que se establece entre as ideas. En xeral, non están mal empregados, pero poderían ser escollidos con maior precisión.</p> <p>b) Nalgunhas partes do texto, faltan conectores que establezan vínculos entre os diferentes enunciados.</p>	<p>a) O texto precisa do uso de moitos máis conectores que poñan de relevo a vinculación entre as partes ou faltan conectores fundamentais para seguir a argumentación.</p> <p>b) O sentido dos conectores escollidos contradí con frecuencia a relación retórica que se debería establecer entre as ideas expresadas.</p>	<p>a) O texto precisa do uso de moitos máis conectores que poñan de relevo a vinculación entre as partes ou faltan conectores fundamentais para seguir a argumentación.</p> <p>b) O sentido dos conectores escollidos contradí con frecuencia a relación retórica que se debería establecer entre as ideas expresadas.</p>	<p>Emprega tres conectores interoracionais ben utilizados, pero segue dando a impresión de que os parágrafos non están ben relacionados entre eles, especialmente no que respecta aos parágrafos 4, 5 e 6.</p>

➤ **Avaliación do Texto 117. Estrutura do texto**

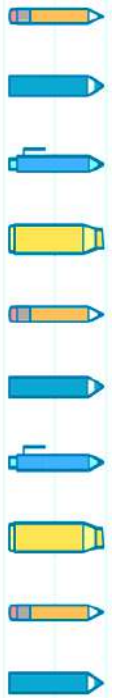
Parágrafos

Todos os parágrafos do texto son un conxunto de frases relacionadas que desenvolven un tema, subtema ou aspecto particular con respecto ao resto do texto. Cada unha das frases do parágrafo cumpre coa súa función (apenas sen excepcións): introducir a idea do parágrafo, desenvolver esta idea, enumerar, recapitular e comentar o contido do parágrafo...

A función que presentan algúns enunciados dentro dos parágrafos non está claramente definida. Tampouco o papel que desempeña algúns dos parágrafos dentro do texto. Os fallos que presenta a construción dos parágrafos non presentan grandes dificultades á interpretación do texto.

Ou non hai división en parágrafos ou os parágrafos están marcados polos desequilibrios na construción, a repetición de ideas ou a desorde na exposición das mesmas. Hai parágrafos-frase ou parágrafos que poderían ser fragmentados en unidades máis pequenas. En xeral, a división en parágrafos do texto non axuda a axilizar a lectura.

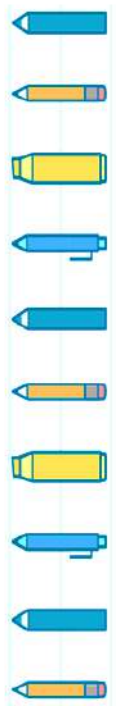

1000 textos inmediatos

Práctica para o alumnado

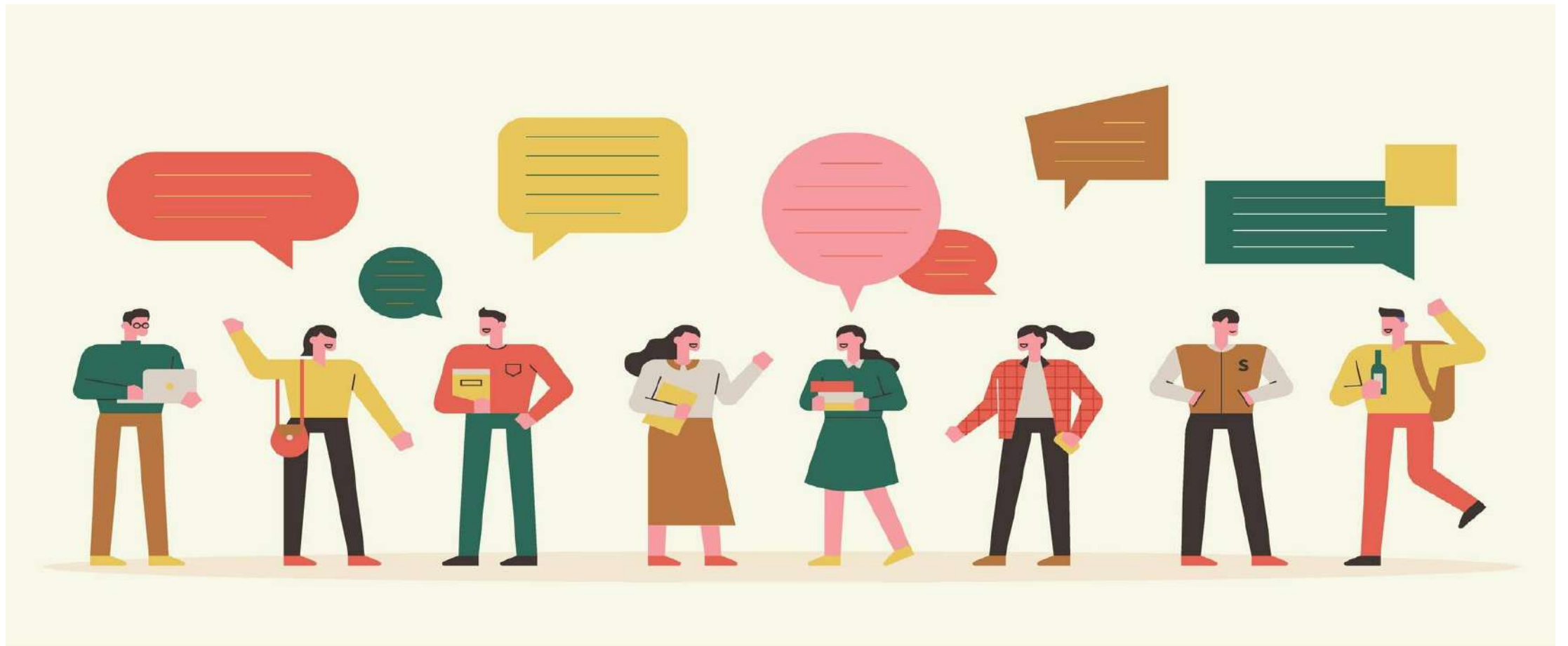
Resolutiva para o profesorado

Bibliografía

- **Alonso Pintos, Serafín; Muñoz Saa, Begoña; Sarmiento Macías, María Xesús (2004):** *Claro e seguido 3. Comprensión escrita.* Xerais.
- **Beltrán Carballeira, Ramón (2017):** *Manual práctico de galego.* Baía editorial, A Coruña.
- **Callón, Carlos (2018):** *Como falar e escribir en galego con fluidez e corrección.* Xerais, Vigo.
- **Gómez Gallego, Ana (2020):** *Problemas discursivos nos textos escritos en galego por alumnado de segundo de bacharelato.* TFG. USC <http://hdl.handle.net/10347/24087>
- **López Viña et alii, (2017);** *Gramática práctica da lingua galega, comunicación e expresión escrita.* Baía editorial, A Coruña.
- **Webgrafía: Os textos argumentativos.** En *GalegoEnZadar* (19/11/2022) <https://galegoenzadar.wordpress.com/>

DEBATE

Algúnhas propostas didácticas ao redor de CORTEGAL

Cándido Paniagua Pousa (IES Castelao)

Reyes Rodríguez Rodríguez (ILG - USC)

V XORNADAS DE LINGUA E LITERATURA GALEGAS NO ENSINO

